

Handläggare
Jessica Lundkvist
Telefon: 08-50825181

Till
Socialnämnden
2024-10-22

Remiss av Ersättningsnivåer daglig verksamhet (LSS)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/492

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fick i budget 2023 i uppdrag att i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom daglig verksamhet (LSS) med målet att minska antalet nivåer och för att på ett bättre sätt balansera den enskildes behov. Antal nivåer i nuvarande ersättningssystem för daglig verksamhet (LSS) skulle enligt förslaget minskas från sju till fem och ersättningen ökas i de lägsta nivåerna och minskas i de högsta. Vidare föreslogs att antalet timintervall för deltagandegrad per vecka som den enskilde kan välja mellan skulle ändras från två till tre nivåer. Förslaget var beräknat utifrån att det på totalen skulle vara kostnadsneutralt för staden.

Förslaget skickades ut på remiss under 2023 och utifrån inkomna remissvar gjordes bedömningen att det fanns delar i förslaget som behövde utredas ytterligare. Stadsledningskontoret har under 2024 utrett ärendet och gjort förändringar därefter.

De förändringar som har gjorts i förhållande till tidigare ärende är främst dessa:

- Justeringar har gjorts i beräkningen av hur många personer av de som idag har beslut om daglig verksamhet på deltid som kommer att beslutas i deltagandegrad 11-24 timmar per vecka respektive 1 till 10 timmar per vecka.
- Förändringar i stadens bedömningsinstrument har genomförts. Frågorna och matriserna har uppdaterats inom samtliga livsområden och inom vissa områden har även texten i matrisen uppdaterats. Frågor som syftar till att fånga upp det motiveringsarbete som genomförs har utformats inom alla livsområden utom inom förflyttning och

kommunikation. Genom att förtydliga och komplettera frågorna och matriserna synliggörs det hur motiveringsarbetet som utförs inom de olika livsområdena fångas upp och vägs in vid nivåbedömningar.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen på ändringar av ersättningsystemet för daglig verksamhet samt de förändringar i stadens bedömningsinstrument som föreslås i remissen. De föreslagna ändringarna bedöms leda till att brukarnas stödbehov bättre fångas upp samt att de möjliggör att brukarna får fortsatt stöd under en övergångsperiod från daglig verksamhet till arbete på den öppna arbetsmarknaden. Förvaltningen föreslår att socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat remiss av ersättningsnivåer daglig verksamhet LSS för yttrande senast 2024-10-31. Remissinstanserna är socialnämnden, stadsledningskontoret, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Attendo, Bambi ekonomisk förening, Famna, Främja, Frösunda, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Misa, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Nytida, Omsorgshuset, PULSS, Utvecklingspedagogik.

Ärendet

Nuvarande ersättningssystem

Nuvarande resursfördelningssystem och därigenom tillhörande relation mellan ersättningsnivå och resursbehov har sedan det infördes varit oförändrat bortsett från storleken på pengarna vilken fastställs årligen i samband med kommunfullmäktiges budget.

Som huvudsaklig grund för nuvarande ersättningsnivå ligger ett särskilt bedömningsinstrument. År 2010 gjordes en förändring av poängen i bedömningsinstrumentet för att bättre ta hänsyn till personer som inte har stora fysiska funktionsnedsättningar men behov av andra slag, till exempel motivationsarbete. Förändringen innebar att ett antal personer flyttades upp i högre nivåer.

Bedömningsinstrumentet utgår från den enskildes behov och det stöd som ges. Systemet bygger på en femgradig skala, från inget behov till totalt behov av stöd och omvårdnad. Bedömningen görs utifrån sju olika livsområden och utifrån denna bedömning sätts en ersättningsnivå för de insatser den enskilde behöver. Nivån bestäms av hur många poäng som den enskilde får i bedömningsinstrument

som bedömnings- och förmedlingsgruppen¹ på socialförvaltningen använder. Den totala poängen översätts sedan till olika ersättningsnivåer per dygn för den dagliga verksamhetens utförare samt till en schablonersättning för stadens stadsdelsnämnder.

Förslag på nya ersättningsnivåer inom daglig verksamhet

I budget 2022 fick kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden göra en översyn av ersättning och utformning av insatsen daglig verksamhet för att i högre omfattning kunna uppnå önskade effekter när det kommer till att bland annat få den enskilde att närma sig arbetsmarknaden. Som en följd av översynen fick kommunstyrelsen i budget 2023 i uppdrag att i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom daglig verksamhet (LSS) med målet att minska antalet nivåer och för att på ett bättre sätt balansera den enskildes behov.

I framtaget förslag har antalet nivåer minskats, ersättningen i de lägsta nivåerna har ökat och i de högsta nivåerna föreslås ersättningen minska. De föreslagna ersättningsnivåerna är fem till antalet med tre spann av deltagandetimmar. Stadens nuvarande ersättning för deltagandetimmar om hel- och deltid är inte optimala. Det är en stor diskrepans vid den enskildes närvaro om fyra timmar per vecka och vid en närvaro om 24 timmar per vecka med samma ersättning till utförarna. I förslaget föreslås tre olika ersättningsnivåer av timintervall för deltagandetimmar per vecka.

Föreslagna timintervall är 1-10 timmar, 11-24 timmar samt 25 timmar upp till heltid (40 timmar). Det finns ingen nedre gräns för hur många timmar den enskilde måste delta i daglig verksamhet för att ha rätt till insatsen, en individuell bedömning får göras i varje enskilt fall. Med anledning av detta föreslås att den nedre gränsen för att kunna erhålla ersättningsnivå ändras från fyra timmar till en timme. Vidare föreslås att ersättning utgår i upp till sex månader efter att den enskilde har börjat arbetet på den ordinarie arbetsmarknaden och att verksamheten i övergången ska ge fortsatt stöd.

Föreslagen ersättningsnivå under dessa sex månader är ersättningsnivå 1, med deltagandetimmar 1-10 timmar per vecka. För att ersättning ska betalas ut under övergångsperioden ska utföraren fortsatt ge stöd till den enskilde och regelbundet besöka arbetsplatsen. Stödet ska utformas individuellt tillsammans med den

¹ Bedömnings- och förmedlingsgruppens huvuduppdrag är att bedöma ersättningsnivåer i insatserna barn eller vuxenboende, korttidsvistelse, korttidstillsyn och daglig verksamhet enligt LSS och det görs för insatser i samtliga stadsdelsförvaltningar i hela staden.

enskilde och ska finnas beskrivet i den enskildes genomförandeplan.

Ändringar gjorda efter remissrunda

Förslaget skickades ut på remiss under perioden 2023-04-19 till 2023-09-19 där förvaltningen var en av remissinstanserna². Utifrån inkomna remissvar gjordes bedömningen att det fanns delar i förslaget som behövde utredas ytterligare. Det som behövde utredas ytterligare var hur många personer av de som idag har beslut om daglig verksamhet på deltid som kommer att beslutas i deltagandegrad 11-24 timmar per vecka respektive 1 till 10 timmar per vecka. Vid beräkning av antalet personer som förväntades ha daglig verksamhet 11-24 timmar per vecka och 1-10 timmar per vecka gjorde stadsledningskontoret antagandet att 90 procent skulle beslutas i deltagandegrad 11-24 timmar per vecka och 10 procent i 1-10 timmar per vecka. Denna beräkning var en uppskattning utifrån hur många personer som idag har daglig verksamhet på deltid (4-24 timmar per vecka), medianvärden och uppgifter från socialförvaltningens bedömnings- och förmedlingsgrupp om personer med låg närvaro. Antagandet stämde inte enligt några remissinstanser och stadsledningskontoret ansåg att beräkningarna behövde säkerställas då det kan slå ekonomiskt hårt på stadens utförare om denna beräkning inte är korrekt.

Stadsledningskontoret har beaktat delar av de synpunkter som framkom vid översynen vid framtagandet av förslaget till nya ersättningsnivåer. Förslaget är beräknat utifrån att stadens kostnader ska vara kostnadsneutrala. Stadsledningskontoret föreslår att stadens ersättningar för daglig verksamhet (LSS) ändras enligt förslaget i detta ärende. De förändringar som har gjorts i förhållande till tidigare ärende är främst beräkningen av hur många personer av de som idag har beslut om daglig verksamhet på deltid som kommer att beslutas i deltagandegrad 11-24 timmar per vecka respektive 1-10 timmar per vecka. Utifrån den nya beräkningen har nivån på ersättningen i lägsta nivån av deltagandegrad (1-10 timmar per vecka) höjts från 40 procent av heltid till 63 procent av heltid. Ersättningen i timintervall 11-24 timmar per vecka föreslås vara 80 procent av heltid.

Föreslagna ersättningsnivåer

Omsorgsnivå (utan personlig assistans)	Schablon (kr/år) 25< timmar/vecka	Schablon (kr/år) 11-24 timmar/vecka	Schablon (kr/år) 1-10 timmar/vecka
Nivå 1 (0-25 poäng)	244 000	195 200	153 720
Nivå 2 (26-40 poäng)	317 000	253 600	199 710
Nivå 3 (41-55 poäng)	400 000	320 000	252 000
Nivå 4 (56-70 poäng)	483 000	386 400	304 290
Nivå 5 (71-100 poäng)	580 000	464 000	365 400
Omsorgsnivå (med personlig assistans)	Schablon (kr/år) 25< timmar/vecka	Schablon (kr/år) 11-24 timmar/vecka	Schablon (kr/år) 1-10 timmar/vecka
Nivå 1 (0-25 poäng)	170 800	136 640	107 604
Nivå 2 (26-40 poäng)	221 900	177 520	139 797
Nivå 3 (41-55 poäng)	280 000	224 000	176 400
Nivå 4 (56-70 poäng)	338 100	270 480	213 003
Nivå 5 (71-100 poäng)	406 000	324 800	255 780

Föreslagen peng till utförarna, bilaga 1.

Även den förändring som beskrivs under rubrik ”Förändring i stadens bedömningsinstrument” enligt nedan är ny i förhållande till tidigare tjänsteutlåtande.

Föreslagen modell för ersättningsnivåer inom daglig verksamhet föreslås börjar gälla från 1 januari 2025.

Förändringar i stadens bedömningsinstrument

Socialnämnden fick i budget 2023 uppdraget att i samråd med kommunstyrelsen uppdatera dokumentationen för det bedömningsinstrument som ligger till grund för ersättningsnivån. I juni 2022 presenterade stadsledningskontoret en översyn av ersättning och utformning av insatsen bostad med särskild service enligt LSS samt en översyn av ersättning och utformning av insatsen daglig verksamhet enligt LSS. Av översynen framkom bland annat att det finns behov av att förbättra dokumentationen för bedömningsinstrumentet. En mer transparent och tillgänglig dokumentation är viktig för att det ska vara tydligt att bedömningarna av nivåerna görs lika för alla brukare inom staden. Ett led i att öka transparensen och tydligheten i dokumentationen i bedömningarna av nivåerna skulle vara att utöka de frågor som använts tidigare med frågor som rör motivationsarbete. Att utöka antalet frågor, med frågor som på ett tydligare och mer specifikt sätt handlar om personalens arbete med att motivera den enskilde inom de olika livsområdena, klargör att motiveringsarbete vägs in och tas i beaktande när man bedömer behovsnivån hos den enskilde. Tidigare försökte handläggaren fånga upp hur man arbetar motiverande med den enskilde genom följdfrågor och tolkningar av de svar som kom på de dokumenterade frågorna. Detta kunde medföra en viss otydlighet och en uppfattning om att dokumentationen i bedömningarna inte var tillräckligt transparent.

Förändringar har gjorts i stadens bedömningsinstrument genom att frågorna och matriserna har uppdaterats inom samtliga livsområden, se bilaga 2 och 3. Social interaktion och psykisk hälsa är de livsområden som har förändrats mest där samtliga frågor har förtydligats. Även texten i matrisen har uppdaterats på flertalet ställen inom dessa två områden. Frågor som syftar till att fånga upp det motiveringsarbete som genomförs har utformats inom alla livsområden utom förflyttning och kommunikation. Någon ny viktning av poängsättningen i matriserna har inte genomförts. Detta har inte bedömts som nödvändigt för att få fram och värdera det motiveringsarbete som utförs. Genom att förtydliga och komplettera frågorna och matriserna synliggörs hur motiveringsarbetet som utförs inom de olika livsområdena fångas upp och vägs in vid nivåbedömningar.

Jämställdhetsanalys

Förslaget i utredningen bedöms kunna leda till positiva effekter för både kvinnor och män genom att ersättningssystemet bättre kommer att stödja övergången för personer inom verksamheterna till arbetslivet. Motiveringsinsatser inkluderas på ett tydligare sätt i nivåbedömningarna vilket även det bedöms få en positiv effekt.

Barnkonsekvensanalys

Målgruppen för insats daglig verksamhet är brukare som är 16 år eller äldre och har beviljats insatsen daglig verksamhet, vilket innebär att föreslagen ändring även kan beröra barn. Förslaget i utredningen bedöms leda till positiva effekter för målgruppen då brukarnas stödbehov bättre fångas upp.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningens avdelning för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 2024-10-16. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 2024-10-17.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till de förslag på ändringar av ersättningssystemet för daglig verksamhet samt de förändringar i stadens bedömningsinstrument som föreslås i remissen. Genom föreslagna ändringar i ersättningssystemet bedöms brukarnas stödbehov bättre fångas upp samt att de möjliggör en bättre övergång för brukaren mellan daglig verksamhet och ett arbete på den öppna arbetsmarknaden.

Förvaltningen vill dock lyfta fram ett par konsekvenser som remissförslaget kan komma att medföra:

Föreslagen ändring om att ta bort den nedre gränsen för att kunna
erhålla ersättningsnivå:

Förvaltningen bedömer att det kommer att vara svårt att göra en nivåbedömning för en person som har väldigt låg eller knappt någon närvaro i verksamheten. Som en följd av detta kan det bli aktuellt att göra ytterligare ändringar i bedömningsinstrumentet som används vid nivåbedömning och hitta andra sätt att fånga upp stödbehovet för brukare med låg- eller mycket låg fysisk närvaro i verksamheten. Nuvarande instrument och frågor utgår ifrån att den medarbetare som intervjuas träffar brukaren och har god kännedom om stödbehovet.

Förslagen innebär att ersättningsnivåerna i paraplysystemet behöver
omrubriceras utifrån nivå och omfattning:

Nuvarande ersättningsnivåer kommer att behöva rubriceras om i sociala system. Förvaltningen ser att i de fall det inte går att få till en automatiserad ändring i sociala system så kommer det att innebära administrativt merarbete i form av manuella justeringar vilket kommer att medföra merkostnader i form av arbetstid under en övergångsperiod för stadens medarbetare.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilagor

1. Föreslagen modell för ersättningsnivåer
2. Matris 9 § 10
3. Frågor 9 § 10

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-10-09
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2024-10-08